

ERHVERVS- MASTERPLAN 2030

Udgivet af Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening
Vedtaget i Kommunalbestyrelsen den 21. september 2022

I. FORORD

Vordingborg Kommune står foran en afgørende skillevej. De kommende år rummer på samme tid både store muligheder og store udfordringer. Vi står med andre ord overfor en stor opgave med at gribe de muligheder, som den hastige grønne omstilling og Femern Bælt-forbindelsen giver os for at dæmme op for de udfordringer, der ellers venter os i det kommende årti.

Kommune og erhvervsliv ønsker sammen at skabe en kommune, der er i top, når det gælder erhvervsvenlighed og virksomhedernes evne til at skabe vækst. De kommende års beslutninger og handlinger bliver afgørende for at kunne skabe en positiv fremtid for Vordingborg Kommune baseret på flere jobs, større vækst og mere velfærd. Vi skal sammen få det til at ske ved godt samarbejde og med god erhvervsservice, attraktive rammer og vilkår samt et erhvervsliv, der bidrager til jobskabelse og uddannelse af vores unge.

Derfor har vi sammen skabt denne fælles Erhvervs-masterplan 2030, som står på skuldrene af Erhvervslivets ideoplæg til Erhvervs-masterplan 2030, som blev lanceret i oktober 2021.

Vordingborg Kommune står i de kommende år over for en række udfordringer, der risikerer at påvirke kommunens økonomi og dermed den kommunale velfærd samt virksomhedernes muligheder for vækst. Fremskrivninger viser, at andelen af ældre vil vokse, der bliver født færre børn, manglen på kvalificeret arbejdskraft vil blive værre og antallet af borgere i den arbejdsduelige alder vil falde. Skattegrundlaget vil blive væsentligt mindre på grund af de ovennævnte grunde og det vil blive sværere for kommunen at sikre god og tryk velfærd.

Heldigvis kan vi glæde os over, at virksomhederne og Vordingborg Kommune står overfor en række nye muligheder for en positiv udvikling. Især den grønne omstilling skaber allerede i dag nye arbejdspladser og nye virksomheder i kommunen og der er potentiale for mange flere, hvis vi udnytter vores muligheder.

Etableringen af Femern Bælt-forbindelsen giver vækstmuligheder og mulighed for at tiltrække nye virksomheder til kommunen på grund af det sammenhængende motorvejssystem fra nord til syd, hvor vejen til det tyske marked bliver nemmere for virksomheder med eksportpotentiale og muliggør udveksling af kapital, varer og arbejdskraft i langt større omfang end i dag.

På mange områder er vi allerede i gang med at skabe forandringer mod det bedre; havnene er i rivende udvikling, store produktionsanlæg af vedvarende energi lokaliserer sig, vi oplever positiv nettotilflytning, sagsbehandlingstiden for byggesager er betydeligt lavere end for få år siden, turismen har rundet 1 milliard kroner i omsætning og vi har allerede i fællesskab underskrevet et uddannelsescharter, der skal løfte uddannelsesniveaue i Vordingborg Kommune.

Stor tak til alle som har bidraget til udarbejdelsen af vores fælles plan. Det gælder især alle jer virksomheder, som har stillet op til interviews, har deltaget i workshops og givet input til erhvervslivets ideoplæg til Erhvervs-masterplan 2030. Jeres forudgående arbejde har været et vigtigt fundament i tilblivelsen af vores fælles plan.

Håbet og forventningen er, at Erhvervs-masterplan 2030 vil skabe den fælles retning og sikre det fælles fodslag, der skal til for, at vi sammen kan skabe den vækst, som skal være med til at betale for den velfærd, vi alle ønsker.

God læselyst og god virketrang.

Mikael Smed

Borgmester, Vordingborg Kommune

Jacob Møller

Formand, Vordingborg Erhvervsforening

INDHOLD

1.	FORORD	3
2.	VISION OG STRATEGISKE MÅL FOR ERHVERVSMATERPLAN 2030	6
2.1	Vision for Erhvervsmaterplan 2030	6
2.2	Strategiske mål i Erhvervsmaterplan 2030	6
3.	AKTØRER I ERHVERVSMATERPLAN 2030	7
4.	MONITORERING	7
5.	ANBEFALINGER I ERHVERVSMATERPLAN 2030	8
5.1	Strategisk mål 1: Vordingborg Kommune skal senest i 2030 være Østdanmarks kraftcenter for grøn energi	10
5.2	Strategisk mål 2: Andelen af vækst- og eksportvirksomheder udgør 20% af alle virksomheder i 2030 i Vordingborg Kommune	14
5.3	Strategisk mål 3: Frem mod 2030 sker der en nettoforøgelse på 1000 nye arbejdspladser i Vordingborg Kommune	18
5.4	Strategisk mål 4: Vi opnår frem mod 2030 en nettotilflytning på 1200-1500 erhvervsaktive borgere til Vordingborg Kommune	22
5.5	Strategisk mål 5: Vi fortsætter projekt myndighed til partner	24
5.6	Strategisk mål 6: I 2030 skal mindst 90% af de 25-årige i Vordingborg Kommune have gennemført en erhvervs- og ungdomsuddannelse	28
6.	Hensigtserklæringer	31

---

2. VISION OG STRATEGISKE MÅL FOR ERHVERVSMATERPLAN 2030

2.1 VISION FOR ERHVERVSMATERPLAN 2030

Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening ønsker med Erhvervsmasterplan 2030 i fællesskab at arbejde for, at Vordingborg Kommune senest i 2030 skal være en mere attraktiv og erhvervsvenlig kommune at drive virksomhed i. Vi ønsker et dynamisk erhvervsliv, som skal være vores motor for positiv udvikling og derved være bidragende til stimulering af bosætning, arbejdsmarked og velfærd.

I fællesskab ønsker vi at arbejde for, at:

- Udviklingen frem mod 2030 skal føre til reelle og positive forandringer ved nysgerrigt og ambitiøst at udforske og forfølge muligheder, og gøre os umage med at forløse de størst mulige erhvervspotentialer.
- Udviklingen frem mod 2030 skal baseres på åbenhed, konstruktive fællesskaber og bredt samarbejde, der rækker udover kommunens grænser.
- Udviklingen frem mod 2030 skal bidrage til den grønne omstilling med innovative og bæredygtige løsninger på globale udfordringer omkring klima og biodiversitet, og derved tjene til inspiration og gode eksempler til forfølgelse.

2.2 STRATEGISKE MÅL I ERHVERVSMATERPLAN 2030

Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening har store ambitioner for vores kommune. I fællesskab har vi derfor fastsat seks strategiske mål, som vi har et gensidigt ansvar for at sikre indfrielse af. Vores strategiske mål er:

1. Vordingborg Kommune skal senest i 2030 være Østdanmarks kraftcenter for grøn energi.
2. Andelen af vækst- og eksportvirksomheder udgør 20% af alle virksomheder i 2030 i Vordingborg Kommune.
3. Frem mod 2030 sker der en nettoforøgelse på 1000 nye jobs i Vordingborg Kommune.
4. Vi opnår frem mod 2030 en nettotilflytning på 1200 -1500 erhvervsaktive borgere til Vordingborg Kommune.
5. Vi fortsætter projekt Myndighed til Partner, som sikrer byggesagsbehandlingstider i den regionale top tre samt en stigende brugertilfredshed på erhvervs-, bygge- og miljøområdet.
6. I 2030 skal mindst 90% af de 25-årige i Vordingborg Kommune have gennemført en erhvervs- og ungdomsuddannelse.

De strategiske mål sætter retningen. I det følgende præsenteres anbefalinger til de beslutninger og handlinger, der skal sikre, at vi når i mål med realisering af Erhvervsmasterplan 2030.

3. AKTØRER I ERHVERVSMÅSTERPLAN 2030

De centrale aktører i arbejdet med at indfri Erhvervsmasterplan 2030 er Vordingborg Kommune, herunder også Business Vordingborg samt Vordingborg Erhvervsforening. Derudover findes der en række nationale og regionale erhvervsfremmeaktører, som stiller en række forskellige ydelser og puljer til rådighed, som også skal tages i anvendelse. Det er blandt andet Erhvervshus Sjælland og de fire regionale videns- og erhvervsklynger, de lokale erhvervsfyrtårne samt puljemidler under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

Og så kræver omstillingen naturligvis en væsentlig indsats ude i den enkelte virksomhed. Kommune og erhvervsorganisationer skal sikre gunstige erhvervmæssige rammer, men ansvaret for at udvikle egen forretning og bidrage til fællesskabet, ligger hos virksomhedsejerne.

4. MONITORERING

For at sikre fremdrift og den ønskede positive udvikling vil vi løbende følge udviklingsarbejdet via en løbende forbedring af Vordingborg Kommunes placering i tilgængelige nationale benchmark analyser, såsom Dansk Industris årlige undersøgelse "Lokal Erhvervsvenlighed, IRIS Groups årlige analyse "Lokale Erhvervspræstationer" og SMV Danmarks SMV Barometer over kommunernes erhvervsvilkår.

Hvert andet år frem mod 2030 gennemføres en opfølgning på baseline analysen 'Lokal erhvervsmåling i Vordingborg Kommune', som IRIS Group første gang udarbejdede i 2021.

Dermed får vi et mere præcist redskab til at måle på om vores indsatser fører til den positive udvikling og fremdrift vi ønsker og dermed mulighed for løbende justeringer.

Ydermere er der til hver enkelt anbefaling opstillet en række konkrete målsætninger, som samlet gør, at vi løbende kan følge erhvervsudviklingen i Vordingborg Kommune.

5. ANBEFALINGER I ERHVERVSMATERPLAN 2030

I det følgende gennemgås de anbefalinger, som Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening mener er nødvendige i realiseringen af de strategiske mål og dermed realisering af Erhvervsmasterplan 2030.

Under hver anbefaling er der angivet en tydelig ansvarsfordeling ift. til både finansiering og prioritering af indsatser mellem Vordingborg Kommune og erhvervslivet i Vordingborg Kommune, herunder Business Vordingborg og Vordingborg Erhvervsforening.

5.1

VORDINGBORG KOMMUNE SKAL SENEST I 2030 VÆRE ØSTDANMARKS KRAFTCENTER FOR GRØN ENERGI

Anbefaling nr. 1

At Vordingborg Kommune og det lokale erhvervsliv i fællesskab arbejder for at gøre kommunen til Østdanmarks kraftcenter for grønne investeringer og løsninger indenfor vedvarende energi, brint-teknologi, transport og logistik.

Anbefaling nr. 2

At alle offentlige transportmidler i Vordingborg Kommune hurtigst muligt og senest i 2030 overgår til grønne brændsler.

Anbefaling nr. 3

At Vordingborg Kommune og virksomhederne går forrest i den grønne omstilling.

5.2

ANDELEN AF VÆKST- OG EKSPORTVIRKSOMHEDER UDGØR I 2030 20% AF ALLE VIRKSOMHEDER I VORDINGBORG KOMMUNE

Anbefaling nr. 4

At alle virksomhedsbrancher i Vordingborg Kommune øger deres generelle vækst og jobskabelse frem mod 2030.

Anbefaling nr. 5

At der i den kommunale planlægning sikres erhvervsarealer, som understøtter etableringen af grønne virksomheder samt erhvervsarealer langs Femern-korridoren.

Anbefaling nr. 6

At Vordingborg Kommune og Erhvervslivet, med afsæt i samfundsøkonomiske beregninger, samarbejder for en udvidelse af motorvejs-forbindelsen – Den Sjællandske Tværforbinding – til Vordingborg.

5.3

FREM MOD 2030 SKER DER EN NETTOFORØGELSE PÅ 1000 NYE JOBS I VORDINGBORG KOMMUNE

Anbefaling nr. 7

At der igangsættes et tættere samarbejde mellem Vordingborg Kommunes jobcenter og de lokale virksomheder med det formål at udvide udbuddet af kvalificeret arbejdskraft.

Anbefaling nr. 8

At der prioriteres ressourcer og udvikles indsatser for målgrupper på arbejdsmarkedet, hvor potentialet for arbejdsmarkeds-tilknytning og relevant kvalificering er størst.

5.4

FREM MOD 2030 SKER DER EN NETTOTILFLYTNING PÅ 1200-1500 ERHVERVS-AKTIVE BORGERE TIL VORDINGBORG KOMMUNE

Anbefaling nr. 9

Der skal til enhver tid være et varieret udbud af gennemsnitlig 100 attraktive byggegrunde omkring de tre købstæder i Vordingborg Kommune.

5.5

VI FORTSÆTTER PROJEKT MYNDIGHED TIL PARTNER, SOM SIKRER BYGGESAGS-BEHANDLINGSTIDER I DEN REGIONALE TOP TRE SAMT EN STIGENDE BRUGERTIL-FREDSHED PÅ ERHVERVS-, BYGGE- OG MILJØOMRÅDET

Anbefaling nr. 10

At Vordingborg Kommune i efteråret 2022 fremlægger en handlingsplan for arbejdet med projektet Fra myndighed til partner.

Anbefaling nr. 11

At Vordingborg Kommune og erhvervslivet i fællesskab fremmer positiv dialog og kommunikation om samarbejdet mellem kommune og erhvervsliv.

5.6

I 2030 SKAL MINDST 90% AF DE 25-ÅRIGE I VORDINGBORG KOMMUNE HAVE GENNEMFØRT EN ERHVERVS- OG UNGDOMS-UDDANNELSE

Anbefaling nr. 12

At Vordingborg Kommune og erhvervslivet samarbejder om at få flere unge til at vælge en erhvervsrettet ungdomsuddannelse.

Anbefaling nr. 13

At der arbejdes på at fastholde eksisterende uddannelser samt tiltrække nye uddannelser til Vordingborg Kommune.

VORDINGBORG KOMMUNE SKAL SENEST I 2030 VÆRE ØSTDANMARKS KRAFTCENTER FOR GRØN ENERGI

Baggrund for strategimål:

- + Den grønne omstilling fra fossil til vedvarende energi er både en megatrend og en vækstmotor, men også en nødvendighed i lyset af klima- og energikrisen, som er accelereret med Ruslands invasion af Ukraine.
- + Dette er en udvikling, som også mærkes her i Vordingborg Kommune, hvor mange virksomheder, som har det til fælles, at de alle beskæftiger sig med produktion og/eller distribution af bæredygtig energi, har etableret eller er på vej til at etablere sig i kommunen. Det er blandt andet virksomheder, som beskæftiger sig med P2X, biogas, solcelleanlæg, betjening af havvindmøller og lader-infrastruktur.
- + Vordingborg Kommune er dermed allerede på vej til at blive centrum for produktion af vedvarende energi i Østdanmark og der er plads til mere. Vi har derfor et afgørende momentum, som skal udnyttes.

For at indfri ambitionen om, at Vordingborg Kommune skal være Østdanmarks kraftcenter for grøn energi, anbefaler Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening, at følgende indsatser iværksættes til realisering af målet.

Anbefaling nr. I

At Vordingborg Kommune og det lokale erhvervsliv i fællesskab arbejder for at gøre kommunen til Østdanmarks kraftcenter for grønne investeringer og løsninger indenfor vedvarende energi, brint-teknologi, transport og logistik

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Business Vordingborg udarbejder i samarbejde med Vordingborg Kommune visionspapir og handlingsplan for realisering af kommunens samlede satsning på at blive Østdanmarks kraftcenter for vedvarende energi, herunder på Vordingborg Havn. Dette omhandler at sikre grundlag for tiltrækning af nye relevante virksomheder og forskningsmiljøer, sikrer fastholdelse af nuværende virksomheder, sikrer den nødvendige infrastruktur og de nødvendige aktører i værdikæden, som eksempelvis iværksættere.
2. Vordingborg Havn og Klintholm Havn sikres løbende kapacitet til de virksomheder, som ønsker at etablere sig, eksempelvis ift. nye vindmølleoperatører.
3. Der etableres et samarbejde med sydsjællandske kommuner og eksempelvis Invest in Denmark om tiltrækning af virksomheder og ny kapital.
4. Der foretages en planmæssig vurdering af, hvordan kommunen bedst udnytter arealer og potentialerne for produktion af yderligere biomasse og vedvarende energi. Vurderingen efterfølges af et kommuneplantillæg.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Vordingborg Erhvervsforening inviterer medlemmer og øvrige erhvervsliv til dialogmøde om hvordan erhvervslivet kan bidrage til realisering af anbefalingen ved fx ved at indgå i et Offentlig Privat Partnerskab med kommunen eller selv opkøbe, byggemodne og udleje/sælge til erhverv.
2. Erhvervslivet kan endvidere bidrage til at tiltrække investeringer udefra gennem positiv kommunikation og egne netværk.
3. Business Vordingborg laver løbende interesse varetage ift. Vordingborg Kommunes position som kraftcenter for grøn energi.
4. Business Vordingborg danner strategiske partnerskaber med relevante aktører ift. tiltrækning af virksomheder, investeringer og forskning.

Målsætninger

1. Business Vordingborg fremlægger primo 2023 vision og handlingsplan for realisering af kommunens samlede satsning på at blive Østdanmarks kraftcenter for vedvarende energi.
2. Klintholm Havn sikres plads til det antal vindmølleoperatører, der er potentiale for jf. kommende danske, svenske og tyske havvind mølleparker samt EU's 'open door' såsom Kadet Banke.
3. Vordingborg Havns potentiale som industrielt centrum for Vordingborg Kommunes ambition om at være Østdanmarks kraftcenter for vedvarende energi, skal realiseres frem mod 2030.
4. Der skal tiltrækkes minimum fem virksomheder, der producerer grøn energi/grønne brændsler frem mod 2030.
5. At minimum én uddannelsesinstitution i 2030 har etableret sig i Vordingborg Kommune, hvorfra der forskes og/eller undervises i den grønne omstilling.
6. Vordingborg Kommune fremlægger i 2023 oplæg til bedst mulig udnyttelse af arealer og potentialer for yderligere produktion af biomasse og vedvarende energi.
7. Vordingborg Erhvervsforening inviterer erhvervsliv til dialogmøde primo 2023 om mulige former for OPP.

Økonomi udover eksisterende ramme: 2.510.000 kr. i 2023.

Anbefaling nr. 2

At alle offentlige transportmidler i Vordingborg Kommune hurtigst muligt og senest i 2030 overgår til grønne brændsler

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Der arbejdes politisk for at andre sjællandske kommuner og Region Sjælland bakker op om anbefalingen hvad angår den tværkommunale transport.
2. Kommune og erhvervsliv indgår et partnerskab med henblik på etablering af el- og brintladerinfrastruktur fordelt over hele kommunen.
3. Vordingborg Kommunes egen bilpark overgår løbende til grønne brændsler.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Erhvervslivet omstiller egne transportmidler til grønne brændsler frem mod 2030.

Målsætninger

1. 40 procent af Vordingborg Kommunes transportmidler kører i 2026 på grønne brændsler.
2. Vordingborg Kommunes transportmidler kører i 2030 på grønne brændsler.
3. Ladeinfrastruktur udrulles jf. Strategiplan for ladeinfrastruktur vedtaget af kommunalbestyrelsen den 23. maj 2022¹.
4. Frem mod 2030 omstiller erhvervslivet løbende deres transportmidler til grønne brændsler.

Økonomi udover eksisterende ramme: Ikke estimeret.

Anbefaling nr. 3

At Vordingborg Kommune og virksomhederne går forrest i den grønne omstilling

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Vurdering af CO₂-udledning indgår i sagsfremstillinger til det politiske niveau, hvor den klimamæssige betydning kan være relevant.
2. Alle kommunale bygninger og anlæg har inden 2030 været igennem en energioptimering.
3. Kommunen prioriterer bæredygtige indkøb baseret på cirkulær økonomi (bortskaffelse).
4. Vordingborg Kommune arbejder for, at hele kommunen opnår godkendelse som UNESCO Biosfæreområde til sikring af biodiversitet og naturtyper.
5. Vordingborg Kommune videreformidler statslige informationskampagner og information om grøn omstilling på kommunens hjemmeside.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Business Vordingborg udvikler i samarbejde med det øvrige erhvervsfremmesystem to kompetenceforløb pr. halvår i 2023 - 2024 inden for grøn omstilling, bl.a. med fokus på optimering af processer, logistik og energiforbrug. Derefter gøres status.
2. Erhvervslivet indtænker grønne løsninger ift. energiforbrug, investeringer og forbrug samt bæredygtige indkøb, fx energioptimering, solcelleanlæg mv.
3. Erhvervslivet affaldssorterer og genanvender mest muligt af deres affald.
4. Erhvervslivet bidrager til sikring af kommunens biodiversitet gennem bæredygtig anvendelse og varetagelse af deres udearealer.

HØJ
PRIORITET,
LØBENDE
SIGT

Målsætninger

1. At hele Vordingborg Kommune bliver udnævnt til UNESCO Biosfæreområde.
2. At Vordingborg Kommune som virksomhed reducerer sin CO₂-udledning med 70% i 2030 ift. 2018.
3. Der gennemføres to kompetence/kursusforløb med fokus på grøn omstilling pr. halvår i hele 2023 og 2024.

Økonomi udover eksisterende ramme: Delvist estimeret til 200.000 kr. i 2023.

ANDELEN AF VÆKST- OG EKSPORT VIRKSOMHEDER UDGØR 20% AF ALLE VIRKSOMHEDER I 2030 I VORDINGBORG KOMMUNE

Baggrund for strategimål:

- + I 2019 var der knap 240 0 private virksomheder i Vordingborg Kommune. Virksomhederne er især koncentreret inden for B&A (15%), privat service (39%) og detailhandel (21%). Erhvervslivet i Vordingborg Kommune er dermed domineret af erhverv, der typisk orienterer sig mod det lokale marked. Omvendt er der en mindre andel af eksporterende virksomheder i kommunen – svarende til hver 10. virksomhed – mens det på landsplan er hver 5. virksomhed, som har eksport.
- + De nævnte brancher udgør ligeledes de største andele af den private beskæftigelse, som favner ca. 8500 jobs. Syv ud af ti jobs i kommunen er private. I perioden 2016-19 var væksten i antal job på 8%, hvilket er højere end i nabokommuner og landsgennemsnittet.
- + Størstedelen af virksomhederne i Vordingborg Kommune er små. Således har 75% af de private virksomheder højst 4 ansatte. 85% af virksomhederne har højst 10 ansatte. Blot 2% af virksomhederne har flere end 50 ansatte.

På denne baggrund kan andelen af vækst- og eksportvirksomheder øges via to tilgange:

1. ved at tiltrække vækstvirksomheder til kommunen.
2. ved at de eksisterende virksomheder fremmer deres vækstmuligheder.

Dette fordrer at kommune og erhvervsliv samarbejder om at sikre god adgang til erhvervsarealer, om at øge omverdens kendskabsgrad til Vordingborg Kommune og sammen sikrer et godt erhvervsklima med attraktive rammer og gode vilkår, hvor virksomheder trives, vækster og investerer i grøn omstilling og digitalisering mv.

Adgang til kvalificeret arbejdskraft er ligeledes en vigtig forudsætning for vækst. Dette behandles under det strategiske mål 3 om jobskabelse.

For at indfri ambitionen om, at andelen af vækst og eksportvirksomheder skal udgøre 20% af alle virksomheder i 2030, anbefaler Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening, at følgende indsatser iværksættes til realisering af målet.

Anbefaling nr. 4

At alle virksomhedsbrancher i Vordingborg Kommune øger deres generelle vækst og jobskabelse frem mod 2030

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Business Vordingborg arrangerer kurser for lokale virksomheder inden for digitalisering, ejerledelse, procesoptimering eller innovation.
2. Business Vordingborg videreformidler Erhvervshus Sjællands tilbud til erhvervslivet.
3. Business Vordingborg udvikler projekter til erhvervslivet, som eksempelvis kan finansieres via midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

- Vordingborg Erhvervsforening vil italesætte behov og søge at inspirere og motivere medlemmer og det øvrige erhvervsliv til:
- I højere grad at benytte Erhvervshus Sjællands rådgivning og projektforbud.
  - At øge deres indsats for at digitalisere arbejds-gange.
  - I højere grad at anvende akademisk arbejds-kraft, eksempelvis med støtte fra projekter som SMV: Vækstpilot.
  - At forsøge at øge deres eksportkraft.
  - At bidrage til øget jobskabelse.
  - I højere grad aktivt bruge klynge-samarbejderne. Fx WeBuildDenmark på bygge- og anlægsområdet.
  - I højere grad indgår i kurser og kompetence udvikling for ejerledere og vedr. bæredygtige ændringer i virksomhederne.

Målsætninger

1. Virksomhedernes vækst stiger løbende i diverse nationale målinger, som eksempelvis IRIS Groups baseline undersøgelse eller andre.

Økonomi udover eksisterende ramme: 701.000 kr. i 2023.

Anbefaling nr. 5

At der i den kommunale planlægning sikres erhvervsarealer, som understøtter etableringen af grønne virksomheder samt erhvervsarealer langs Femern-korridoren

Forslag til indsætter: Vordingborg Kommune

1. Der nedsættes en arbejdsgruppe med repræsentanter fra kommune, erhvervsliv og Business Vordingborg, der skal vurdere det fremtidige arealbehov for:
  - Placering af erhvervsarealer til flere grønne produktionsvirksomheder.
  - Øvrige virksomheder.
  - Sikring af løbende tilpasning, så usolgte erhvervsarealer efter en tid nedlægges og flyttes.

Arbejdet fører til et kommuneplantillæg herfor.

2. At der i samarbejde med organisationer som Balance DK, Landdistrikternes Fællesråd, KKR Sjælland m.fl. indgås samarbejde om forsøg på nationale ændringer af planlovens regler for udstyknings af nye erhvervsarealer.

Forslag til indsætter: Erhvervslivet

3. Vordingborg Erhvervsforening inviterer medlemmer og øvrige erhvervsliv til dialog møde om hvordan erhvervslivet kan bidrage til realisering af anbefalingen ved fx at indgå i et Offentlig Privat Partnerskab med kommunen eller selv opkøbe, byggemodne og udleje/sælge til erhverv.
4. Erhvervslivet bidrager til at tiltrække investeringer udefra gennem positiv kommunikation og egne netværk.

Målsætninger

1. Erhvervsgrunde skal så vidt muligt være en hyldevare, så en virksomhed – uanset størrelse og branche – altid har flere egnede grunde at vælge imellem.
2. Kommunen fremlægger kortlægning af potentielle nye erhvervsarealer i 2023.
3. Vordingborg Erhvervsforening inviterer erhvervsliv til dialogmøde primo 2023 om mulige former for OPP.

Økonomi udover eksisterende ramme: 360.000 kr. i 2023.

Anbefaling nr. 6

At Vordingborg Kommune og erhvervslivet, med afsæt i samfundsøkonomiske beregninger, samarbejder for en udvidelse af motorvejsforbindelsen - Den Sjællandske Tværforbindelse - til Vordingborg

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Vordingborg Kommune bakker op om trafiksamrådet Sjælland Baner Vejen Frem. Der arbejdes aktivt på, at der med afsæt i samfundsøkonomiske beregninger, skabes en udvidelse af den nuværende aftale, som kobler Vordingborg Kommune på Den Sjællandske Tværforbindelse.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Erhvervsforeningen bakker om anbefalingen ved at deltage i samarbejdet Foreningen til Fremme af den sjællandske tværmotorvej, som erhvervsforeninger og virksomheder i kommunerne Næstved, Slagelse og Kalundborg står bag.

Målsætninger

1. Business Vordingborg udarbejder i samarbejde med kommunen et mærkesagspapir, senest ultimo 2022.
2. Der skabes politisk opbakning fra andre sjællandske kommuner og erhvervslivet.

Økonomi udover eksisterende ramme: 100.200 kr. i 2023.

FREM MOD 2030 SKER DER EN NETTOFORØGELSE PÅ 1000 NYE ARBEJDSPLADSER I VORDINGBORG KOMMUNE

Baggrund for strategimål:

- + Den grønne omstilling, Femern Bælt forbindelsen og det sammenhængende motorvejssystem med flere afkørster i kommunen, udgør til sammen et bredt mulighedsrum for vækst, som er til rådighed for dels virksomhederne i Vordingborg Kommune og dels virksomheder udefra, der overvejer at flytte til Vordingborg Kommune. De muligheder kan generere et betydeligt antal nye jobs frem mod 2030.
- + Business Vordingborg har i 2021 fået udarbejdet en vurdering af de mulige beskæftigelseseffekter, som følger af den positive udvikling i Vordingborg Kommune. Det fremgår, at der er potentiale for en jobvækst på 1880 nye jobs i 2030, som er udover den almindelige konjunkturbestemte jobvækst. Heraf forventes 1330 jobs at blive varetaget af arbejdstagere, der er bosat i kommunen².
- + Væksten i antal nye jobs frem mod 2030 fordrer adgang til kvalificeret arbejdskraft, som skal sikres gennem opkvalificering af dele af den nuværende arbejdsstyrke i kommunen og gennem tiltrækning af nye borgere jf. det strategiske mål 4.

For at indfri ambitionen om skabelse af 1000 nye jobs i Vordingborg Kommune anbefaler Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening følgende indsatser til realisering af målet.

Anbefaling nr. 7

At der igangsættes et tættere samarbejde mellem Vordingborg Kommunes jobcenter og de lokale virksomheder med det formål at udvide udbuddet af kvalificeret arbejdskraft

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Jobcenteret opretter et lokalt erhvervsnetværk målrettet SMV'er for at skabe et tættere samarbejde mellem jobcenteret og erhvervs livet.
2. I samarbejde med nabokommuner udvikles senest i 2024 en fælles specialiseret jobcenter service qua etablering af rekrutteringskontor i fx Polen så processen kan foregå mere formaliseret, og nemmere for virksomhederne.
3. Jobcenteret opretter facebook siden "Rekruttering Vordingborg".
4. Jobcenteret udarbejder et jobbarometer, som afdækker og fremskriver virksomhedernes behov for arbejdskraft inden for forskellige brancher.
5. Jobcenteret monitorerer deres indsats ved ex at formulere måltal for antal besøg og henvendelser, at andelen af virksomheder der samarbejder med jobcenteret øges, at der laves tilfredshedsundersøgelser blandt de virksomheder, som samarbejder med jobcenteret.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Vordingborg Erhvervsforening vil italesætte behov og søge at inspirere og motivere medlemmer og det øvrige erhvervsliv til:
  - At oprette flere jobordrer på jobnet.dk.
  - At svare på Jobcenterets spørgeskemaundersøgelser
  - At gøre deres rekruttering mere digital og synlig, evt. med hjælp fra jobcenteret.
  - At rekruttere bredere målgruppemæssigt, herunder sikrer sig diversitet blandt deres medarbejdere, og kompetencemæssigt og uden for kommunen og evt. landegrænser.
2. Business Vordingborg udbyder kurser i professionalisering af virksomhedernes rekrutteringsprocesser

Målsætninger

1. Erhvervslivets evne til at løfte ansvaret overfor unge og voksne med behov for IGU, EGU, lærepladser, fleksjobs, små jobs (socialt frikort) mv. vil løbende blive monitoreret og offentliggjort sammenholdt med behovet som incitament til at øge indsatsen.
2. En tværkommunal jobcenterservice vedr. rekruttering af udenlandsk arbejdskraft er etableret senest i 2024.
3. Kurser i professionel rekruttering udbydes fra foråret 2023 af Business Vordingborg.

Økonomi udover eksisterende ramme: 1.200.000 kr. i 2023.

Anbefaling nr. 8

At der prioriteres ressourcer og udvikles indsatser for målgrupper på arbejdsmarkedet, hvor potentialet for arbejdsmarkedstilknytning og relevant kvalificering er størst

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Indsatser skal rettes mod målgrupperne:
  - Unge under 25 år uden en erhvervs-kompetencegivende uddannelse.
  - Ledige mellem 25-30 år.
  - Beskæftigede over 25 år, som har lyst til opkvalificering og efteruddannelse.
2. Fokus på opkvalificering og efteruddannelse. Især rettet mod ufaglærte voksne i de områder, hvor der er mangel på arbejdskraft eller jobs indenfor den grønne sektor.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Virksomhederne giver målgrupperne større mulighed for tilknytning til arbejdsmarkedet, dels gennem lærepladser, dels gennem beskæftigelsesrettede praktik- og tilskudsordninger samt voksenlærlingeordningen.
2. Virksomhederne understøtter og muliggør medarbejderes ønske om opkvalificering og efteruddannelse.

Målsætninger

1. Senest i 2030 skal 90% af de unge løbende have gennemført en erhvervs- eller anden ungdomsuddannelse.
2. Andelen af unge mellem 25 og 29 år uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet falder årligt med 0,5 procent frem mod 2030.

Økonomi udover eksisterende ramme: 1.000.000 kr. i 2023.

VI OPNÅR FREM MOD 2030 EN NETTOTILFLYTNING PÅ 1200 - 1500 ERHVERVSAKTIVE BORGERE TIL VORDINGBORG KOMMUNE

Baggrund for strategimål:

- + Vordingborg Kommunes befolkningsprognose for 2032 viser, at der bliver færre borgere i kommunen kombineret med, at de borgere, som er i kommunen, bliver ældre. Således forventes Vordingborg Kommune i 2032 at være i alt 43.418 borgere mod 45.816 borgere i 2019 - et fald på 2.398 borgere.
- + Det er især de erhvervsaktive borgere, der bliver færre af, hvorfor der om 10 år forventes at være 2995 borgere færre i aldersgruppen 43 til 59 år, hvorved kommunens skattegrundlag mindskes.
- + Der var i 2021 en positiv nettotilflytning til Vordingborg Kommune på 102 borgere. En nettotilflytning på 1200 - 1500 nye borgere vil derfor kræve en løbende udvidelse af boligmassen – bl.a. gennem projekter som Rosenholmene ved Vordingborg by.
- + Det er med andre ord meget vigtigt, at kommunen gør sig attraktiv overfor mulige tilflyttere ved løbende at kunne tilbyde attraktivt beliggende byggegrunde til nybyggeri. At kunne tiltrække borgere i den erhvervsaktive alder samt fastholde borgere, der via deres indkomstskat bidrager til kommunkassen, er afgørende for Vordingborg Kommune og dens fremtidige muligheder for at sikre kommunal velfærd til sine borgere.

For at indfri ambitionen om en nettotilflytning på 1.200-1.500 nye borgere, anbefaler Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening, følgende indsatser til realisering af målet.

Anbefaling nr. 9

Der skal til enhver tid være et varieret udbud af gennemsnitlig 100 attraktive byggegrunde omkring de tre købstæder i Vordingborg Kommune

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Udstykning af byggegrunde og andre boformer planlægges med udgangspunkt i den kommende bosætningsanalyse 2022's konklusioner og anbefalinger. Senest ultimo 2022 fremlægges plan for realisering af indsatsen.
2. At kommune, lodsejere og investorer/entreprenører i fællesskab (OPP) søger at opkøbe/udstykke og byggemodne attraktive byggegrunde til forskellige boligformer i og omkring de tre købstæder.
3. At kommunen sikrer løbende tilpasning af pasningsmuligheder i vuggestue- og børnehaver.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Vordingborg Erhvervsforening etablerer i løbet af efteråret 2022 en bosætningskomite med deltagelse af kommune, kreditinstitutter, banker, ejendomsmæglere, private investorer m.fl.
2. Vordingborg Erhvervsforening tager initiativ til at invitere aktører i erhvervsliv og foreningsliv til at indgå i velkomstpakke, der supplerer den kommunale bosætningsstrategi.
3. Vordingborg Erhvervsforening indgår som en aktiv partner i at tiltrække nye borgere til kommunen.

Målsætninger

1. Der er til enhver tid 100 ledige byggemodnede byggegrunde i Vordingborg Kommune, hvoraf 50 % kommer fra private investorer. Byggegrundene er overvejende placeret omkring de tre købstæder.
2. Erhvervsforeningen inviterer primo 2023 til dialogmøde om muligheder for at private investorer kan indgå i et OPP mhp. opløb af byggegrunde.
3. Erhvervsforeningen præsenterer velkomstpakke til nye tilflyttere i løbet af 2023.

Økonomi udover eksisterende ramme: 350-500.000 kr. for udstykning og byggemodning pr. byggegrund.

VI FORTSÆTTER PROJEKT MYNDIGHED TIL PARTNER, SOM SIKRER BYGGESAGSBEHANDLINGSTIDER I DEN REGIONALE TOP TRE SAMT EN STIGENDE BRUGERTILFREDSHED PÅ ERHVERS-, BYGGE- OG MILJØOMRÅDET

Baggrund for strategimål:

- + Vordingborg Kommune ønsker at være en erhvervsvenlig kommune med attraktive rammer og gode vilkår for virksomhederne.
- + Virksomhederne skal mødes som samarbejdspartnere og inddrages aktivt i beslutningsprocesserne, så de oplever sig som medskabere af løsninger.
- + Vordingborg Kommune og erhvervslivet ønsker at udbrede kendskabet til Vordingborg Kommune.

I arbejdet med projekt Fra myndighed til partner er det Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforenings vurdering, at nedenstående to anbefalinger vil fremme realisering af projektet.

Anbefaling nr. 10

At Vordingborg Kommune i efteråret 2022 fremlægger en handlingsplan for arbejdet med projektet: Fra myndighed til partner

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Handlingsplanen skal sikre, at erhvervs-
servicen i Vordingborg Kommune er baseret
på:

- Åbenhed og gennemsigtighed
- Tilgængelighed
- Løsningsorientering og ansvarstagen
- Positiv og imødekomende kommunikation
- Løbende tilfredshedsundersøgelser

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Virksomheder der modtager Dansk Industris
spørgeskema, besvarer skemaet og bidrager
dermed til et solidt grundlag for Dansk Industris
benchmark af kommunernes erhvervs-
venlighed.

2. Der afholdes årligt 1-2 dialogmøder mellem
kommune, erhvervsliv og arbejdsmarkedets
parter, hvor det drøftes hvilke yderligere tiltag
der kan fremme et godt erhvervsklima.
Dialogmøderne faciliteres af Business
Vordingborg.

Målsætninger

1. Handlingsplanen skal fremlægges ultimo 2022.
2. Første dialogmøde mellem partnerne afholdes primo 2023.
3. Målet er at minimum tre ud af fire virksomheder er tilfredse eller meget tilfredse med samarbejdet med kommunen i de løbende tilfredshedsundersøgelser.

Økonomi udover eksisterende ramme: 140.000 kr. i 2023.

Anbefaling nr. 11

At Vordingborg Kommune og erhvervslivet i fællesskab fremmer positiv dialog og kommunikation om samarbejdet mellem kommune og erhvervsliv

Forslag til indsætter: Vordingborg Kommune

1. Der laves en kommunikationsindsats for at udbrede kendskabet til det eksisterende initiativ: En indgang til kommunen for erhvervslivet.
2. Der foretages tilfredshedsundersøgelser blandt de aktører, som er i kontakt med myndighedsområderne i kommunen.
3. Der laves en kommunikationsindsats for at udbrede kendskabet til kommunens udbud- og indkøbsmuligheder, herunder muligheden for at blive registeret på kommunens leverandørliste.
4. Business Vordingborg løbende laver kommunikationscases om samarbejder mellem virksomheder og kommune.
5. Business Vordingborg laver løbende tilfredshedsundersøgelser ift. deres erhvervsservice.

Forslag til indsætter: Erhvervslivet

1. Vordingborg Erhvervsforening går forrest som et godt eksempel på konstruktiv dialog og omtale af kommunen.
2. Virksomhederne påtager sig en ambassadørrolle ift. at viderelede de gode oplevelser om samarbejdet mellem kommune og virksomhed.
3. Virksomhederne inddrager kommunen så tidligt som muligt i nye projekter, hvor kommunen har en rolle.

Målsætninger

1. Frem mod 2030 opnår Vordingborg Kommune placeringen, som den bedste kommune i Region Sjælland, i kategorien Information og dialog med kommunerne i Dansk Industris undersøgelse Lokal Erhvervsvenlighed.
2. Målet er at minimum tre ud af fire virksomheder er tilfredse eller meget tilfredse med samarbejdet med både kommunen og Business Vordingborg i de løbende tilfredshedsundersøgelser.

Økonomi udover eksisterende ramme: Anbefalingen kan udføres inden for den eksisterende økonomiske ramme.

I 2030 SKAL MINDST 90% AF DE 25-ÅRIGE I VORDINGBORG KOMMUNE HAVE GENNEMFØRT EN ERHVERVS- OG UNGDOMSUDDANNELSE

Baggrund for strategimål:

- + Grundskolen er første led i den uddannelsesmæssige fødekæde og derfor afgørende i forhold til at sikre kvalificeret arbejdskraft til fremtidens arbejdsmarked.
- + Allerede i dag er manglen på kvalificeret arbejdskraft en barriere for mulighederne for at skabe vækst og nye jobs i virksomhederne. Særligt er efterspørgslen på faglært arbejdskraft stor.
- + I Vordingborg Kommune har 30% (2021 tal) af unge i alderen 25-29 år grundskolen som højest fuldførte uddannelse. Denne andel er højere i Vordingborg Kommune både i forhold til gennemsnittet for Region Sjælland (24,60%) og i forhold til hele landet (15,4%)³.
- + I skoleåret 2020/21 var det samlede antal elever med bopæl i kommunen 4815, heraf 540 i 9. klasse. Befolkningsprognoser peger dog på et væsentligt fald i antallet af skolebørn i fremtiden.
- + I Vordingborg Kommunen er karaktergennemsnittet af de bundne prøver i grundskolen i 9. klasse 7,5 mod et landsgennemsnit på 8. Andelen af elever, der i grundskolen opnåede karakteren 2 eller derover i fagene Dansk og Matematik er 90,2%, hvor det på landsplan er 96,4%⁴. Tilmeldingen til ungdomsuddannelser for unge med bopæl i Vordingborg Kommune i 2022 fordeler sig således:
  - Gymnasiale ungdomsuddannelser 65,1% (landsplan 71,6%)
  - Erhvervsuddannelser 25,9% (landsplan 20%)
  - FGU og øvrige 3,4% (landsplan 2,9%)
  - Øvrigt 5,6% (landsplan 5,5%)⁵

For at indfri ambitionen om, at mindst 90% af 25-årige skal gennemføre en ungdomsuddannelse i 2030, anbefaler Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening følgende indsatser til realisering af målet.

Anbefaling nr. 12

At Vordingborg Kommune og erhvervslivet samarbejder om at få flere unge til at vælge en erhvervsrettet ungdomsuddannelse

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Der etableres erhvervspraktik i 7. og 9. klasse. I 7. klasse i form af en tredages snusepraktik og i 9. klasse som en uges erhvervspraktik.
2. Der etableres en erhvervsplaymakerordning, som har fokus på at sikre bedre kobling mellem skoler og erhvervsliv samt planlægning af faste perioder på året, hvor skolepraktik finder sted.
3. Uddannelsesvejledningen opprioriteres og målrettes erhvervsuddannelserne.
4. Der etableres målrettede brobygnings- og praksisfaglige forløb med involvering af fx ungdomsuddannelser og virksomheder.
5. Alle børn skal fortsat have støtte og hjælp til at opnå minimumskaracteren 2 i dansk og matematik.
6. Børn og unge i udsatte positioner skal støttes, så de kommer godt gennem grundskolen.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Virksomhederne stiller sig til rådighed via skolebesøg, brobygningsprojekter og praktikpladser.
2. Virksomhederne stiller sig til rådighed ved at tilbyde fritidsjobs til de unge, da det kan være en motiverende faktor for senere hen at vælge en erhvervsrettet ungdomsuddannelse.
3. Virksomhederne stiller sig til rådighed ift. bestyrelsesposter i skolerne.
4. Virksomhederne opretter profiler på jegskalipraktik.dk.

Målsætninger

1. At 30 % af en årgang i 2025 vælger en erhvervsrettet ungdomsuddannelse.
2. At elever fra 2023 får mulighed for snusepraktik i 7. klasse og skolepraktik i 9. klasse.
3. At andelen af elever, som opnår karakteren 2 i dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøve senest i 2030 er på niveau med landsgennemsnittet.

Økonomi udover eksisterende ramme: 1.050.00 kr. i 2023.

Anbefaling nr. 13

At der arbejdes på at fastholde eksisterende uddannelser samt tiltrække nye uddannelser til Vordingborg Kommune

Forslag til indsatser: Vordingborg Kommune

1. Uddannelserne skal være af relevans for den grønne omstilling (eksempelvis relateret til produktion af vedvarende energi) og/eller opfylde et presserende arbejdskraftbehov blandt lokale virksomheder.
2. Opgaven skal løftes i et strategisk samarbejde mellem kommunen, nabokommuner, Business Vordingborg, uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedets parter, som sammen definerer behovet og udarbejder plan til opfyldelse.

Forslag til indsatser: Erhvervslivet

1. Erhvervslivet deler deres kompetence- og beskæftigelsesbehov til udvikling af jobbarometer samt opretter lære- og praktikpladser.
2. Vordingborg Kommune udarbejder i samarbejde med Business Vordingborg i efteråret 2022 et mærkesagspapir, som specificerer hvilke uddannelser, som ønskes.

Målsætninger

1. Der skal i 2030 være etableret tre nye uddannelser, heraf som minimum en grøn uddannelse, i Vordingborg Kommune.
2. Alle nuværende erhvervsrettede uddannelser fastholdes.

Økonomi udover eksisterende ramme: 100.200 kr. i 2023.

6. HENSIGTSEKTLÆRINGER

Udover de mere konkrete anbefalinger har Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening opstillet en række hensigtserklæringer omkring godt samarbejde og positiv kommunikation:

- At alle aktører aktivt bidrager til den positive grundfortælling om Vordingborg Kommune, der går forrest i den grønne omstilling.
- Vi skal alle – både kommune, erhvervsliv og borgere - kommunikere positivt, fortælle de gode historier, tale kommunen op og henvise til hinanden.
- At vi i fællesskab er enige om et fokus på den grønne omstilling. Vi har med vores strategiske placering en geografisk fordel og deraf gode muligheder for produktion af vedvarende energi. Målet er vigtigere end enkelte virksomheders eller personers interesser.
- At Business Vordingborg forstærker branding af Vordingborg Kommune - herunder Vordingborg Havn og Klintholm Havn - som bæredygtig vækstmotor og kraftcenter for produktion af vedvarende energi og grønne brændsler i Østdanmark.
- Vordingborg Kommune og Vordingborg Erhvervsforening mødes årligt for at følge udviklingen i Erhvervsplan 2030.

REFERENCEKILDER

¹ <https://dagsordner.vordingborg.dk/vis/pdf/bilag/42f7c1fc-cf56-444b-8a36-450688508cd2/?redirectDirectlyToPdf=false>

² De samlede beskæftigelseseffekter og metoden bag vurderingen fremgår af bilag 1.

³ Danmarks statistik tabel HFUDD11

⁴ Kilde: Uddannelsesstatistik.dk: Karakterer i 9. og 10. klasse – Lands-, kommune- og skoleniveau – Nøgletal | Børne- og undervisningsministeriet (uddannelsesstatistik.dk)

⁵ Kilde: Uddannelsesstatistik.dk: Tilmelding til ungdomsuddannelser efter 9. og 10. klasse – Uddannelser under Gym og EUD – Nøgletal | Børne- og undervisningsministeriet (uddannelsesstatistik.dk)

